

Kerstboom-koopman

Jan Sybo Uffen het op kerstoavend (18 des.) n verhoal van homzulf verteld. Dou k hom vroug of t verhoal ien kraant mog, zee e vot: joa. Zo hebben wie der aalmoal wat aan. Ook dij nait ien Loppersom wazen. Toal is n beetje aans, as wie hier proaten. Ie begriepen t wel.

Veul plezaaier.
F.C. Schreiber

Dou ter tied is t veurvalen dat ter n gebod van moeke kwam dat ze der nait hin moggen. Moeke von t zuver schoamachteg, dat kinder allain mit kerstdoagen noar t Groot Gebaauw wollen: men kon ja wel mainen dat Jan en Minoa bloots veur d'appelsienen en t boukje van W.G. van der Hulst kwammen; nee, den haren ze mor wat voaker hingoan mouten.

Sprille kerstmeziek oet t Winkelcentrum, ain stroat wieder vot, huil op te lewaaien van "O, kindeke klein". Jan en Minoa vuilden dat t ditmoal erens was. Minne boudel: gain schiere verskes zingen over schepers en schoapkes en t lutje jonkje in zien deuske mit todden en lapkederij. En den dij dikke kerstboom vol sterens...

"Aankommende zundag mag je weer", zee moeke. "Den nog viefteg keer en den is t volgend joar wèl goud. En appelsienen, kin je van ons ook wel kriegen. k Wil mie nait schoamen. n Vlaigende kraai vangt altied wat: laauwoene, hur!"

Jan en Minoa wazzen aan t reren en aan t stampootjen dat de hond mit schuldege ogen onder toavel schoot, mor moeke huil de vout bie de koele: "Opholden! Hier, goa mor sausies oetdoppen. En boven de kraante blieden, want t is onzuun eten..."

Doar zatten ze, grammieterg tot d'hakken tou. "Waist, wat ik loater worden wil?" zee Jan stoens tegen Minoa. "Domie. Dómie wil

ik worden en den aal doage kerstfeest vieren!"

Moeke zong ook nog in keuken, boven t rappeln van t diggelgoud in t geutgat oet: "O Kindeke Klein, O, Kindeke Teer...". Jan kon bie t woord "Teer" kerstboom zien katjeliem kaant roeken. "Teer", dat pipperde zo lekker in neus.

Dee moeke dat ter nou om!/? Jan mieterde n dop van n sausie deur de koamer en zee: "Komaan, Minoa. Wie goan dervantussen. Ik krieg mien soabel mit en den kivve vot. Hèb keroazie, wereld is wiedz en dizze plek is te klaain veur ons baaiden. Krieg dien popke mit."

"Sjoabel?" vruig Minoa. "Vrom sjoabel mit, Jan?" "Kiek, mien lutje", onnaaierde Jan, "as ter nog beren of beuzebelders of belastemenen bie t pad binnen, den bak ik heur der aine veur dat t knapt, mien lutje."

"Is nait jutje", jeuzelde Minoa, "is al gjoot". Mor ze kreeg heur lapenpopke en ze slopen tou d'achterdeure oet, mit jaas as n speulgoudauto achter heur.

Blekkie stook zien kop onder toavel oet, streek mit neus vief keer deur de locht en reet ter ook oet deur de glief van deure.

t Haar snijd, net zo t mos as t midwinter was. Der lag nait zoveul as in de boukjes: "Het huisje in de sneeuw" en "Jantje van de Scholtenhoeve", doar lag veul meer snij in. Mor t knisterde onder de klompkes; aalgedureg mozzen ze n dontje snij van de sokken ofdoun. In boukjes van meneer Hulst haar t veul schierder west, docht Jan. Mor op n duur haren dij kinder der flauw van west, omreden dat snij bie tieden zo hoog was dat kinder slof onder de aarms worren. En den wazzen ze ook nog verdwoald en den haren ze heur baintje ook nog n beetje broken had...

Mor hai en Minoa... Zai haren Blekkie bie heur. Ziezo! Blekkie was n slim loos hondje van n slag doar mor aine van is. Zoas noam al

zee, hai was wit mit broene vlekken en hai was zo dik as n klaain kaalf. Doar duzzen ze wel mit aan raais.

Dou ze lopen en lopen haren, Minoa mit jaze schaf dichtknupt en Jan mit soabel over scholder, kwammen ze bie t Winkelcentrum. n Groot, swaart bos is slim om in te wezen; mor n leeg, graauw winkelcentrum in twijduustern is nog haibels bot veul slimmer. Der rapelde wat tegen n muur aan; n blaauwe laamp knitterde en hikhakte zien leste levend oet; der mos ain raauw en blouderg housten - en men zag hom nait.

"Jan, ik isj baange", zee t lutje wicht. Jan schripde zien kloet veur d'haals weg en vruig: "Wie binnen der zo. Wie binnen der zo?"

Om de hörn kwam n dikke, hoge schare. En t housten kwam der achterheer. Blekkie grommelde en keek of ter naarns n toavel was om onder te schaiten.

De schare wor aal groter. n Reus mit n puntege kop kwam deraan slorren. Jan luit zien soabel sikkom valen, bedapperde zok en zee mit de overtugende toon van n soldoat dij net ontdekt dat zien geweer van holt is: "Nait wieder, of ik mout aander moatregels nemen!"

En joa, hur: kerstboomman sakde deur ain knije en reerde: "Spoar mie, ik heb n vraauw en zeuven bloudjes van kinder!"

Blekkie keek net as kaalver kicken kinnen en knovvelde verzichtig mit neus man zien boomke. Dou swoaide e mit steert, en Jan zee: "Op vaaier poten blieden, Blekkie... Jonges, t komt aal wel goud. Dat zee ik ja al!"

Kerel gong weer in t inne. "Berooft n olle koopman nait. Komt mit noar zien ainvoldege kwinte. Hai zel t goud mit joe moaken, edele Rudder en Jonkvraauw!"

Dou ze bie de houstende koopman in hoes wazzen, zaggen ze gain vraauw en zeuven kinder. Wel n swaarte katte dij nait benaauwd was veur kaalver. Blekkie was ter

wies mit dat ter nou wel n toavel om te schoelen was. Veur hom zat de duvel, en boven hom rook e de geur van gebroaden vlais. Koopman houstte mit n zachtgruin geluud.

"Dammiet goa k eten", zee e, "mor k mout eerst mien drankje van dokter veur t housten."

Hai kreeg n dikke, ronde vlezze bie de haals. "Vot den mor weer, dokter!" zee e. "t Mout mor." Hai klokjede zo wat tou de vlezze oet. Jan perbaaierde: "Is dat drankjederij van dokter Kloas Slöt? Dat is onze hoedokter en dij... Böh!"

Koopman gnees en keek dou weer eernsachtig.

"Nee", zee e. "t Is van n kruden-dokter. Dokter Berend, zo hait e. Kiek, t stait op t ploatie. Dokter Berend Börg... Oere, oere; dat men zowat drinken mout. Ik kin der hoast gain sloek op kriegen. Slim..."

Hai kreeg zok nog n pozzie van dat broenege goudje en vruig: "Mor kinder, wat dou je zo loatachteg bie t pad? Nou?"

Jan vertol, dat moeke zegd haar dat ze nait noar t kerstfeest zollen. En nou konden ze gain kerstverhoal heuren en gain dikke kerstboom zain... Jan stende van verdrait.

"Gloep", zee koopman zien vlezze. "Den zel ik joe wat vertellen. Goat ter goud bie zitten en snoetjes dicht. Stop ter mor n spekeloasie in. Sjuust.

t Was moeskestil in Bethlehem en t was midwinter. Mor... over noordelke rondweg kwam n ezel mit n aanhangwoagen aanbroezen mit dat verdwoalde schoap terin, wait je wel. Oet t zuden kwam n jonge vraauw op n ozze aansoezen; zai was zummers votlopen van heur man en heur zeuven kinder, mor ze haar zok bedocht op kerstoavend: hou gait dat. Oet t westen kwam n peerd mit n ziedspan aanknittern: n vermiste soldoat, dij de verloren zeun in zien bakkie mitnomen haar..."

Jan en Minoa keken koopman mit mondjes lös aan. Zo haren ze t kerstverhoal nog nooit bekeken! "En dou", flusterde koopman - hai dronk eerst nog wat van zien male drankje - "En dou kwammen ze touglieks bie de verkeerslichten midden in t dörp. En hou of west is, dat wait men nait sekuur; ale verkeerslichten sprongen inaine op gruin; en remmen mit dij gladde wegen, zo mor..."

"Dat kin nait! Kin nait!" gilpde Jan. "Ie hebben de gugel mit ons. Vrouger was dat ter nog nait, zokse ziedspannen. Mozzen ze dou nog oetvinden!"

"Zolt dat...? vruig de koopman. "Zol dat nait zo west hebben? Den het t ja nait goud in de Noorderkraant stoan. Mor wat ik wel wis wait: bie geboorteberichten ston, dat ter in n staal n beudeltje geboren is, n leujong. En onderaan ston: appelsienen en zokswat welkom. Dat was veurvast gain rejoale boudel, mit dij lu. Mor oet t oosten..."

"Wi' noes! Wi' noes!" piepde Minoa. "Moeke tou! Sienen!" Kerstboomkoopman keek bedenkelk noar Jan. Jan zee: "Appelsienen, maint ze. Mien lutje zuske het winst of zo. Mor... ik wait nait haildaal sekuurachteg woar of we wonen. Hou...?!

"Isj nait jutje", jeuzelde Minoa weer. Koopman lagde rousterg: mos dervan housten. "t Komt wel kloar. Ik kin joen moeke wel. Dij haar gain klaaingeld, zee ze; aans haar ze wel n boomke kocht, zee ze. Joe wonen in dij buurt zunder wizzelgeld. Allee, kom mor mit. En dij boom loat ik ook nait thoes. Veurjoe!"

Dou luipen ze noar de buurt-zunder-wizzelgeld. Moane keek soeterg op heur deel. "Waist wat ik loater worden wil, moan?" flusterde Jan. "Kerstboomkoopman. Dè!"

Doar schoven ze: n reus mit n drijhoukege schare, n jonkje mit n soabel mit twij spekeloasies deromtou, n wigje mit n popke van lapkederij dij nuunde van "Kindje Kjein..."; en n kaalfke mit schuldege ogen. En mit n karbenoadje in zien snoetje.